

แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหาร
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ทวีรัตน์ เบญจาทิกุล
รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 153

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2568

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย พันเอก ทวีรัตน์ เบญจาทิกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2568 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

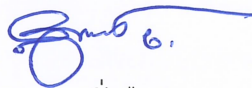

(เกียรติชัย โอภาโส)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

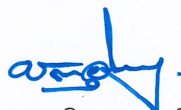
พันเอก

(สุเทพ ยิ่งยืน)

ประธานกรรมการ

พลตรี

(ชาคริต อุจะรัตน์)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ปราโมท หม่อมศิลา)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(มนทิรา ยิ้มสมบุญ)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(นวลสมร จรวงษ์)

กรรมการและเลขานุการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก ทวีรัตน์ เบญจาทิกุล		
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้		
วันที่	9 กันยายน 2568	จำนวนคำ : 12,993	จำนวนหน้า : 37
คำสำคัญ	ขีดความสามารถ, สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน, จังหวัดชายแดนภาคใต้		
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ		

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทหน้าที่ ขีดความสามารถ และข้อจำกัดในปัจจุบันของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิก 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis และ PMESII สร้างกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix นำมาซึ่งผลการวิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรดำเนินการภายใต้กลยุทธ์ 5 ประการ ได้แก่ 1) การยกระดับระบบฝึกอบรม 2) การจัดตั้งศูนย์ฝึกทางยุทธวิธี 3) การวางระบบเส้นทางอาชีพและแรงจูงใจ 4) การส่งเสริมบทบาทเป็นผู้นำชุมชนด้านความมั่นคง 5) การเสริมระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ แนวทางเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Taweerat Benjatikul

TITLE: Guidelines for Enhancing the Capabilities of Territorial Defense Volunteers in Thailand's Southern Border Provinces to Perform Military Substitution Duties

DATE: 9 September, 2025 **WORD COUNT :** 12,993 **PAGES :** 37

KEY TERMS: Capabilities, Territorial Defense Volunteers, Thailand's Southern Border Provinces

CLASSIFICATION: Unclassified

This research had the objectives 1) examine the current roles, responsibilities, capabilities, and limitations of the Territorial Defense Volunteers in Thailand's southern border provinces; 2) study the factors affecting the development of their capabilities; and 3) explore strategic approaches to enhancing their capabilities so they can effectively perform military-related duties in the region. The study employs a strategic research approach, gathering data from documents, concepts, theories, and interviews with relevant stakeholders. The analysis utilizes SWOT Analysis and PMESII frameworks, and strategy formulation is conducted through the TOWS Matrix. The findings suggest five key strategic approaches to improve the capacity of the Territorial Defense Volunteers: (1) upgrading the training system, (2) establishing a capacity development center, (3) implementing a structured career path and incentive scheme, (4) promoting their leadership roles in community security, and (5) enhancing communication systems and information technology infrastructure. These strategies are expected to strengthen the operational efficiency of the Territorial Defense Volunteers, enabling them to perform effectively in place of military forces within Thailand's southern border provinces.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สามารถดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พันเอกหญิง มณฑิรา ยิ้มสมบูรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง นวลสมร จรวงษ์ กรรมการและเลขานุการ ที่ได้กรุณาชี้แนะและเพิ่มเติมแก้ไขทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ พลตรี ชาคกริต อุจะรัตน์ รองแม่ทัพภาคที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณกำลังพลของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่มีส่วนให้ข้อมูลที่สำคัญ ทำให้เอกสารวิจัยฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือตามหลักวิชาการ

ขอขอบพระคุณครอบครัวและเพื่อนนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 70 ทุกท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าเอกสารวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
โครงสร้าง/ภารกิจ ของสมาชิกรองศาสตราจารย์ดิเรกคุณานุวัตร	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 บทวิเคราะห์	
บทบาท หน้าที่ ชีตความสามารถและข้อจำกัดในปัจจุบันของ สมาชิกรองศาสตราจารย์ดิเรกคุณานุวัตร	14
ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกรองศาสตราจารย์ดิเรกคุณานุวัตร	17
แนวทางพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกรองศาสตราจารย์ดิเรกคุณานุวัตร จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหาร ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	24
บทที่ 4 บทอภิปรายผล	
แนวทางพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกรองศาสตราจารย์ดิเรกคุณานุวัตร จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	31
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	35
ข้อเสนอแนะ	36
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านความมั่นคง¹ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และ อำเภอสบ้าย้อย) ภายใต้กรอบดำเนินงานที่สำคัญ คือ การยกระดับการแก้ไขปัญหาให้มีความเป็นเอกภาพ และบูรณาการการขับเคลื่อนสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพให้การแก้ไขปัญหาที่เอื้อต่อการลดความรุนแรงพร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มผู้เห็นต่างตามแนวทางสันติวิธีผ่านกลไกต่าง ๆ ต่อมาเป็นแผนแม่บท แผนย่อยที่ 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งจัดการกับเงื่อนไข ปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเผื่อระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา² มาเป็นกรอบแนวทางนำในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหา ตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศ และ นานาชาติต่อไป และแผนการเสริมสร้างประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครประจำพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2570 กำหนดแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นเกณฑ์พิจารณาการถ่ายโอนการบังคับบัญชาภารกิจและพื้นที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2570³

ขบวนการที่มีแนวคิดแบ่งแยกดินแดน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และบางส่วนของจังหวัดสงขลา มีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ในทุกมิติ ทั้งทางด้านการเมืองและด้านการทหารในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี โดยใช้ตัวแสดงต่าง ๆ ซึ่งมีขบวนการกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเป็นตัวแสดงหลักมีโครงสร้างการบังคับบัญชาและมีการแบ่งงานกันอย่างชัดเจน พร้อมกันนี้ยังมีเครือข่าย แนวร่วมภาคประชาสังคมที่ตั้งโดยกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง และกลุ่มที่เห็นต่างจากรัฐ ทั้งที่เป็นองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organizations: NGO) ภาคประชาสังคม (Civil Society Organization:

CSO) ที่บางส่วนได้รับการสนับสนุนเงินทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยได้ดำเนินการไปในทิศทางที่สอดคล้อง สอดรับกันและอาจมีการชี้นำจากองค์กรสากลภายนอก ในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดสงครามประชาชน หรือยิ่งชิงประชาชน เป็นวิธีการสำคัญสำหรับการเตรียมคน จัดตั้งองค์กรควบคุมมวลชน ขยายเครือข่ายและสมาชิก โดยปรับเปลี่ยนวิธีการให้เข้ากับปัจจุบันและปัจจัยสนับสนุน หรือเงื่อนไขในพื้นที่ ด้วยวิธีการทางการเมืองที่มีรูปแบบชัดเจน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดขององค์กร คือ แบ่งแยกดินแดนตามแนวคิดแบบสังคมนิยมอิสลาม (Islamic Socialism) มุ่งเน้นสร้างความแตกแยกจากความคิดที่แตกต่างด้วยการนำเชื้อชาติศาสนา มาตุภูมิ และประวัติศาสตร์ มาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนและสร้างเงื่อนไข ส่งผลให้การต่อสู้ยืดเยื้อยาวนาน พร้อมทั้งจัดตั้งองค์กรลับ ใช้รูปแบบการต่อสู้ตามแนวทางรัฐสภา (ทางเปิด) เป็นการขับเคลื่อนด้วยพลังคะแนนเสียง/ฐานมวลชน ด้วยการกระทำที่ถูกกฎหมาย ผ่านระบบการเมือง/การปกครอง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ และการต่อสู้ตามแนวทางปฏิวัติ (ทางลับ) เป็นการขับเคลื่อนด้วยกองกำลัง/กองโจร ด้วยการยึดหลัก การญิฮาด ทั้งการสร้างฐานมวลชนในพื้นที่ และการก่อเหตุรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ควบคู่กับการปลุกฝังอุดมการณ์ความเชื่อไปยังแหล่งบ่มเพาะปลูกจิตสำนึกด้านสันติภาพในสถานศึกษาแก่เยาวชนทั้งชายและหญิงป้อนเข้าสู่องค์กร

ปัจจุบัน สถานการณ์ความรุนแรงก็ยังมีปรากฏอย่างต่อเนื่อง โดยโครงสร้างของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงถูกทำลาย สูญเสียกองกำลังติดอาวุธ มวลชน และแนวร่วมลดลง จากทั้งการปฏิบัติการทางทหาร การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ และการกลับตัวกลับใจ ถูกจำกัดเสรีในการปฏิบัติ ตลอดจนศักยภาพในการก่อเหตุขนาดใหญ่ลดน้อยลง รวมทั้งถูกทำลายความชอบธรรมในการก่อเหตุจากประชาชนในพื้นที่ และองค์กรระหว่างประเทศแม้ว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงจะถูกกดดัน และถูกจำกัดเสรีในการปฏิบัติอย่างหนัก แต่ยังคงมีความพยายามในการก่อเหตุโดยได้ปรับเปลี่ยนวิธีทางด้านยุทธวิธีและทางด้านยุทธศาสตร์ โดยมีรูปแบบในการก่อเหตุมาเป็นการก่อเหตุแบบเร่งด่วนมากขึ้น รวมทั้งมุ่งกระทำต่อเป้าหมายที่ทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง เช่น เขตเมืองเศรษฐกิจและเป้าหมายที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ (ที่มีการระวังป้องกันตนเองต่ำ) รวมทั้งผู้ที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อเป็นการตอบโต้และทำลายความเชื่อมั่น และจากภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นกระทบกับประชาชนผู้บริสุทธิ์อยู่บ่อยครั้ง ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้แสดงท่าทีอย่างชัดเจนผ่านการสำรวจทัศนคติว่าต้องการให้รัฐและกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงร่วมแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี ประชาชนเบื่อหน่ายสถานการณ์ความรุนแรงที่ยืดเยื้อยาวนานกังวลใจต่อปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัวรายได้ไม่พอรายจ่าย การศึกษาของบุตรหลานและปัญหาอาชญากรรม ต้องการให้รัฐพัฒนา พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเจริญเหมือนจังหวัดอื่น ๆ และประชาชนออกมาให้ความร่วมมือ

และสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพิ่มมากขึ้นในการรักษาความปลอดภัยเส้นทาง และชุมชนของตัวเอง เช่น เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และอาสาสมัครประจำพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

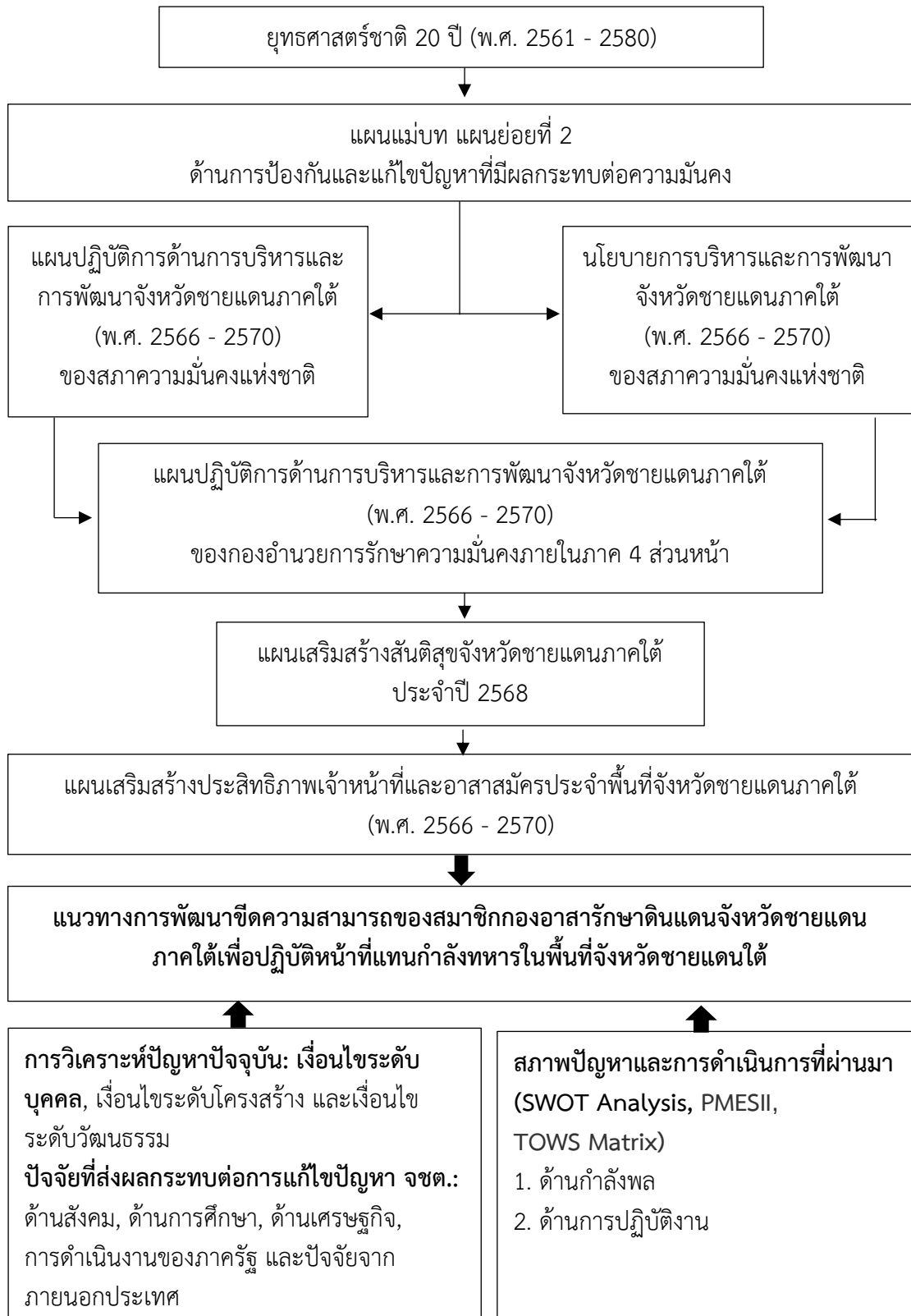
อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลในห้วงที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าสถิติเหตุการณ์และการสูญเสียจะดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งจุดเริ่มต้นของความสำเร็จนั้น เกิดจากการป้องกันพื้นที่ตนเองของเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ กำลังภาคประชาชน และศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ ซึ่งมีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเป็นกำลังหลัก ทั้งนี้การการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเสริมสร้างได้ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เมื่อเข้าสู่สภาวะปกติการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนและอาสาสมัครประจำพื้นที่ จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ดูแลประชาชนแทนกำลังทหารที่จะต้องมีการลดกำลัง

จากการที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้มาตั้งแต่เริ่มเหตุการณ์ก่อความไม่สงบในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้จนกระทั่งได้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขและผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพราน ซึ่งมีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้มาเป็นหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ ทำให้ได้ร่วมทำงานกันอย่างใกล้ชิดและเล็งเห็นถึงความสำคัญของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นคนในพื้นที่ซึ่งรู้จักพื้นที่นั้น ๆ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัญหาและการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อมีการปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาท หน้าที่ ขีดความสามารถและข้อจำกัดในปัจจุบันของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดภาคใต้
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research) ตามที่วิทยาลัยการทัพบก กำหนด โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสารเป็นแนวทางในการวิจัย

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา: โดยรวบรวมข้อมูลเรื่องแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐ ยุทธศาสตร์ นโยบายกองทัพบกแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการ และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ เอกสารทางราชการ บทความทางวิชาการ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น การวิจัยนี้เน้นการศึกษา วิเคราะห์

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่: พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย

2.3 ขอบเขตด้านประชากร: ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บังคับหน่วยในพื้นที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.4 ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในห้วงเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึง เดือนมิถุนายน 2568

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องที่สืบค้นได้จากแหล่งต่าง ๆ โดยรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน รวมถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐ ยุทธศาสตร์ นโยบายกองทัพบก นโยบายการปฏิบัติงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า แนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารทางวิชาการและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ เอกสารทางราชการ บทความทางวิชาการ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เชิงลึกที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วหลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือสำหรับวางแผนกลยุทธ์ SWOT Analysis โดยจะวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล เพื่อแยกแยะให้เห็นถึงส่วนประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ โดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์

เป็นแนวทาง และใช้ TOWS Matrix เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์จากการเชื่อมโยงปัจจัยภายในและภายนอก

5. ขั้นตอนการดำเนินการ

กิจกรรม \ ระยะเวลา	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68
1. เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อการวิจัย	↔							
2. สอบการนำเสนอโครงร่างเอกสารวิจัย		↔						
3. ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา			↔	↔				
4. การวิเคราะห์และสังเคราะห์					↔			
5. การสรุปผลการวิจัย						↔		
6. การนำเสนอผลการวิจัย							↔	
7. จัดทำรูปเล่ม								↔

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึง บทบาท หน้าที่ ชีตความสามารถและข้อจำกัดในปัจจุบันของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน
3. ทราบแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อมีการปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มีเป้าหมายยกระดับความมั่นคงของประเทศโดยมุ่งสร้าง “ความปลอดภัยและความสันติสุข” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสำคัญ เน้นการบูรณาการแผนงานและการประสานความร่วมมือทุกระดับ เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบและสร้างสันติสุขในพื้นที่อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ได้กำหนดแนวทางจัดการเงื่อนไขความรุนแรงผ่านการใช้กระบวนการสันติวิธี ควบคู่กับการสร้างความเข้าใจและการพัฒนาเชิงพื้นที่¹

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้² รองรับยุทธศาสตร์ชาติ แผนดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เน้นป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ให้หมดสิ้นไป ลดเงื่อนไขซ้ำซ้อน ตลอดจนเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ตลอดจนกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและแก้ปัญหาที่สาเหตุเดิมอย่างแท้จริง

แผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้⁴ เป็นอีกหนึ่งแผนงานที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมสันติสุขในพื้นที่ โดยเฉพาะการบูรณาการงานด้านความมั่นคงและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าร่วมกัน แผนดังกล่าวให้ความสำคัญกับการดึงประชาชนและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย รวมถึงกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

แนวคิดเรื่องกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (อศ.) พระราชบัญญัติกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2497⁵ ได้กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ “กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน” เพื่อสนับสนุนฝ่ายปกครองและฝ่ายความมั่นคงในการดูแลความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงหรือความไม่สงบในพื้นที่ใด ๆ สมาชิก อส. จะเข้าร่วมปฏิบัติงานได้ทันทีตามคำสั่งของทางราชการ นับเป็นกลไกการรักษาความสงบแบบ “ประชาชนมีส่วนร่วม” ที่สำคัญ

ปัจจุบัน ภารกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบูรณาการกำลังระหว่างเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และกองอาสารักษาดินแดน เพื่อดูแลและให้บริการประชาชนในระดับพื้นที่ มีแผนเสริมสร้าง ประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครประจำพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2566 - 2570) กำหนดไว้โดยเฉพาะ เพื่อเตรียมความพร้อมโอนย้ายกำลังและภารกิจจากฝ่ายทหารสู่กรมการปกครอง³

1. แนวคิดการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังประจำถิ่น ในช่วงการเปลี่ยนผ่านจากการใช้กำลังทหารจำนวนมาก สู่การดูแลพื้นที่ด้วย “กำลังประจำถิ่น” หรือ “กองอาสารักษาดินแดน” จำเป็นต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถ (Capability Development) ในหลายมิติ ได้แก่

1.1 มิติด้านกำลังพล การคัดเลือกคนในพื้นที่ที่มีความรู้ความชำนาญท้องถิ่น การให้ความรู้ด้านยุทธวิธีเบื้องต้น การฝึกอบรมด้านการปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ

1.2 มิติด้านการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างศักยภาพในการลาดตระเวน การเฝ้าระวัง การสื่อสาร และการบังคับใช้กฎหมายขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถดูแลความสงบแทนกำลังทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 มิติด้านการประสานงานกับชุมชน เนื่องจากสมาชิก อส. เป็นพลเรือนในพื้นที่ จึงมีศักยภาพในการเข้าถึงชุมชน สร้างความไว้วางใจ และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังภัยร่วมกับประชาชน⁴

2. แนวคิดด้านขีดความสามารถ ขีดความสามารถของบุคคลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสำคัญ ดังนี้

2.1 ขีดความสามารถหลัก (Core Competency) เป็นคำที่ใช้เรียก Competency หลักในบริบทที่แตกต่างกัน ขีดความสามารถหลักอาจเป็นได้ทั้งขีดความสามารถขององค์กรและบุคลากรในองค์กร ซึ่งขีดความสามารถของทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันแต่สัมพันธ์กัน⁵

2.2 ขีดความสามารถในงาน (Functional Competency) หมายถึงขีดความสามารถอื่นที่ไม่ใช่ขีดความสามารถหลัก ซึ่งเป็นคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่กำหนดขึ้นสำหรับผู้ปฏิบัติงาน และเป็นคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่องค์กรต้องการสำหรับแต่ละตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไป เพื่อให้ปฏิบัติงานในตำแหน่งงานนั้น ๆ ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้⁶

3. ประเภทของขีดความสามารถ (Competency) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 ขีดความสามารถหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะ หรือการแสดงออกของพฤติกรรมของพนักงานทุกคนในองค์กร ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ถ้าพนักงานทุกคนในองค์กรมีขีดความสามารถประเภทนี้ ก็จะมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ ขีดความสามารถชนิดนี้จะถูกกำหนดจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหลัก หรือกลยุทธ์ขององค์กร

3.2 ขีดความสามารถด้านการบริหาร (Managerial Competency) คือ ความรู้ ความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นขีดความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหาร และระดับพนักงาน โดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Role-Based) และตำแหน่งทางการบริหารงาน ซึ่งบุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้ งานสำเร็จ และต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร

3.3 ขีดความสามารถตามตำแหน่งงาน (Functional Competency) คือ ความรู้ความสามารถในงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะ ของงานต่าง ๆ (Job-Based) เช่น ตำแหน่งวิศวกรไฟฟ้าควรต้องมีความรู้ทางด้านวิศวกรรม นักบัญชีควรต้องมีความรู้ทางการบัญชี เป็นต้น ขีดความสามารถชนิดนี้เป็นขีดความสามารถ เฉพาะบุคคล ซึ่งสะท้อนถึงความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และคุณลักษณะของบุคคลที่เกิดขึ้นจริงตามหน้าที่หรืองานที่รับผิดชอบ แม้ว่าหน้าที่งานเหมือนกัน แต่ไม่จำเป็นว่าคนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นจะต้องมีความสามารถเหมือนกัน⁹ ขีดความสามารถ (Competency) จะมีคุณลักษณะที่สำคัญโดยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

3.3.1 ส่วนที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย (Visible): สามารถวัดได้ ประเมินได้ และพัฒนาได้ เช่น ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

3.3.2 ส่วนที่มองเห็นยาก (Hidden): เช่น แรงจูงใจ (Motive) ลักษณะส่วนตัว (Trait) และอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคล (Self-concept)¹⁰

ขีดความสามารถหรือสมรรถนะและการพัฒนาตนเอง หมายถึง การแสวงหา และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ แบ่งเป็น ขีดความสามารถหลัก (Core Competency) และขีดความสามารถในงาน (Functional Competency) ทั้งด้านการบริหารจัดการและความเชี่ยวชาญในงาน เพื่อเปลี่ยนแปลงความสามารถของตนเองให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น¹¹

สำหรับขีดความสามารถหลัก หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่จำเป็นของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งพนักงานทุกคนในองค์กรจะต้องมีร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็น

ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกใด ตำแหน่งใด สะท้อนถึงค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมาย¹²

ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาลให้ความหมายของขีดความสามารถ (Competency) ว่า คือ ทักษะ ความรู้ และความสามารถหรือพฤติกรรม (Skill, Knowledge, Attribute) ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถทำงานจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยเปรียบเปรย Competency เป็นเหมือน "ภูเขาน้ำแข็ง" (Iceberg Model)¹³

“ขีดความสามารถ” (Competency) คือ คุณลักษณะของผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงานที่ต้องแสดงออกในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกอบรมและการศึกษา ฝึกอบรมจะนำความรู้ไปใช้ได้ทันที ส่วนการศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมในระยะยาวหรือการเลื่อนตำแหน่ง

4. บทบาท (Role)

4.1 สนับสนุนงานด้านความมั่นคง กองอาสารักษาดินแดน (อส.) ทำหน้าที่เป็นกำลังเสริมให้กับหน่วยงานความมั่นคงหลัก อาทิ ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง เพื่อดูแลความสงบในชุมชน โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความท้าทายด้านความมั่นคง

4.2 การลาดตระเวนและเฝ้าระวัง สมาชิกอาสารักษาดินแดนทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐในการตั้งจุดตรวจ สอดส่องเฝ้าระวัง และเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงในการเกิดเหตุความไม่สงบ

4.3 การช่วยเหลือประชาชน นอกจากบทบาทด้านความมั่นคงแล้ว ยังมีภารกิจในการบรรเทาสาธารณภัย การให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อุทกภัย วาตภัย หรือสถานการณ์อื่น ๆ

4.4 ประสานงานในระดับชุมชน: กองอาสารักษาดินแดนเป็นกลไกเชื่อมระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ โดยการให้ข้อมูลหรือประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่นอย่างทันที

5. หน้าที่ (Duty)

5.1 รักษาความสงบเรียบร้อย ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เพื่อควบคุมดูแลกิจกรรมสาธารณะ งานประเพณี หรือเทศกาลต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างสงบเรียบร้อย

5.2 ช่วยเหลืองานปกครองท้องถิ่น สนับสนุนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ในการบริการประชาชน เช่น การแจกจ่ายความช่วยเหลือ และแจ้งข่าวสารแก่ชุมชน

5.3 ประสานงานด้านชาวกรอง เก็บรวบรวมข้อมูลหรือเบาะแสที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ แล้วรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการวางแผนป้องกันและแก้ไข ปัญหาความมั่นคง

5.4 สนับสนุนภารกิจพัฒนาคุณภาพชีวิต: เมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดนอาจเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน การส่งเสริมอาชีพ หรือ กิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

6. ชีตความสามารถ (Capability)

6.1 ทักษะพื้นฐานทางทหาร/การรักษาความปลอดภัย สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดนจะได้รับการฝึกทักษะการใช้ยุทธโธปกรณ์ การดูแลความปลอดภัยในพื้นที่ และการปฏิบัติงานตามมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสนับสนุนหน่วยงานความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ความรู้ในพื้นที่และเครือข่ายชุมชน ด้วยความเป็นคนท้องถิ่นหรือ มีพื้นเพอยู่ในพื้นที่ สมาชิกจึงรู้ข้อมูลทางสังคม วัฒนธรรม และบริบทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้การประสานงานและการเก็บข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

6.3 การตอบสนองเหตุฉุกเฉิน ได้รับการอบรมเบื้องต้นในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน ทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว

6.4 สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ด้วยการมีสถานะเป็นอาสาสมัครในพื้นที่ ทำให้ประชาชนเข้าถึงและขอความช่วยเหลือได้ง่าย เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานรัฐ

โครงสร้าง/ภารกิจ ของสมาชิกกองอาสาสมัครรักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครองเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจกำกับดูแลและบังคับบัญชา “กองอาสาสมัครรักษาดินแดน” ตามพระราชบัญญัติกองอาสาสมัครรักษาดินแดน พ.ศ. 2497 โดยมีภารกิจสำคัญ คือ

1.1 จัดตั้ง ดูแล และสนับสนุนสมาชิก อส. ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่

1.2 พัฒนาศักยภาพสมาชิก อส. ให้พร้อมปฏิบัติงานตอบสนองนโยบายความมั่นคงระดับชาติ

2. กองอาสารักษาดินแดน กองอาสารักษาดินแดน (อส.) เป็นกลไกในสังกัดกรมการปกครอง มีโครงสร้างการแบ่งหน่วยตามเขตจังหวัด อำเภอ และพื้นที่ต่างๆ เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการดูแลความสงบภายใน

2.1 โครงสร้างการบังคับบัญชา: ในระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด ระดับอำเภอมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับกอง โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำกองและสมาชิก อส. ในท้องที่ต่าง ๆ เข้าร่วม

2.2 การกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: ทำหน้าที่ลาดตระเวนพื้นที่ประสานงานกับฝ่ายทหาร ตำรวจ ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) เพื่อสกัดกั้นและลดการก่อเหตุรุนแรง รวมถึงอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในชีวิตประจำวัน

3. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า

เป็นหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงภายใต้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) รับผิดชอบการบังคับบัญชาและวางแผนแก้ไขปัญหาด้านพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในเชิงยุทธศาสตร์และการประสานงานกับทุกภาคส่วน

ในปัจจุบัน กอ.รมน.ภาค 4 สน. ได้วางแนวทางถ่ายโอนภารกิจด้านความมั่นคงในพื้นที่ให้ “กรมการปกครอง” ผ่านการเสริมสร้างขีดความสามารถของกองอาสารักษาดินแดน และอาสาสมัครรักษาความสงบในพื้นที่ (รวมเรียกว่ากำลังประจำถิ่น) ตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รองรับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566 - 2570

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ได้จัดตั้งกองบังคับการควบคุมสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (บก.ควบคุม อส.จชต.) ขึ้นเป็นหน่วยในอัตราของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ซึ่งเป็นหน่วยประสานการปฏิบัติระหว่างกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) กับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมี ผู้บังคับกองบังคับการควบคุมกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผบ.บก.ควบคุม อส.จชต.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบโดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการ วางแผน ประสานงาน กำกับดูแลและติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. กองเอก พุทธ กฤษคงพันธุ์ ระบุถึงความจำเป็นในการ “ส่งมอบกำลัง อส.จชต.” ให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และการสนับสนุนเชิงนโยบาย งานศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่ายังมีความท้าทายด้านกฎระเบียบและการบังคับบัญชาความร่วมมือระหว่างฝ่ายทหารกับฝ่ายปกครอง⁶

2. เอกคง รัตนบุรี กล่าวถึงการเพิ่มประสิทธิภาพกำลังประจำถิ่นในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยสรุปว่าปัญหาการประสานงานและแนวทางการปฏิบัติร่วมกันของหน่วยงานความมั่นคงยังต้องมีการปรับปรุง โดยเฉพาะด้านการฝึกและการวางระบบสนับสนุนที่เป็นเอกภาพ¹⁴

3. พันเอก สมคิด คงแข็ง ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานของ “ชุดคุ้มครองตำบล” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อบริการถ่ายโอนภารกิจจากกองทัพบกกำลังประจำถิ่น ผลการวิจัยระบุว่าพัฒนาระบบการฝึกและเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านความมั่นคงให้กับเจ้าหน้าที่ในระดับตำบล มีความสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนและการลดเหตุรุนแรง¹⁵

4. ภูมิพัฒน์ บุญเรืองขาว เน้น “การเสริมสร้างสมรรถนะของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน” ในการรักษาความสงบพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา พบว่าการจะยกระดับสมรรถนะของ อส. จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับมิติการประสานงานระหว่างหน่วยทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรการฝึกให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่¹⁶

5. พันเอก สิทธิศักดิ์ เจนบรรจง มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการฝึกเพื่อลดความสูญเสียของกำลังพลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นย้ำว่าการฝึกต้องมุ่งสู่ “สถานการณ์จริง” เน้นการเฝ้าระวังและลดช่องโหว่ระหว่างปฏิบัติงาน ยกระดับความเชี่ยวชาญทั้งด้านยุทธวิธีและการตอบสนองเหตุฉุกเฉิน เพื่อให้กำลังพลปลอดภัยสูงสุด¹⁷

โครงการฝึกเสริมสร้างขีดความสามารถสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (หลักสูตรผู้นำ อส.จชต.) ประจำปีงบประมาณ 2567 เป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำในระดับพื้นที่ให้สามารถบริหารจัดการ และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดหลักสูตรการฝึกและการวัดผลด้านยุทธวิธี การควบคุมบังคับบัญชา การประสานงานชุมชน ตลอดจนการจัดทำแผนรักษาความสงบในระดับหมู่บ้านและตำบล¹⁸

บทที่ 3

บทวิเคราะห์

ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการศึกษาวิเคราะห์ สถานการณ์จริงในพื้นที่ โดยพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ ขีดความสามารถ และข้อจำกัดที่มี อยู่ในปัจจุบัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาอย่างเหมาะสมและยั่งยืน การวิเคราะห์ในบทนี้ใช้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ SWOT และ PMESII ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดด้านความมั่นคงแบบ องค์กรรวมตามแผนระดับชาติต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาท หน้าที่ ขีดความสามารถและข้อจำกัดในปัจจุบันของสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้

กองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติ กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 ดังนี้

1. บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก
2. ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ
3. รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
4. ป้องกันจารกรรม สดับรับฟังและรายงานข่าว
5. ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอน กำลังข้าศึก
6. เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้ เมื่อจำเป็น

นอกจากนี้ กองอาสารักษาดินแดนยังมีหน้าที่ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของชาติ ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย อาทิ การปกป้องและเชิดชูสถาบันหลักของชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การจัดระเบียบสังคม การป้องกันปราบปราม การลักลอบเล่นการพนัน การป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การรักษา

ความมั่นคงตามแนวชายแดนร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ การรักษาความปลอดภัยพื้นที่พิกพิงชั่วคราวผู้หนีภัยการสู้รบ การรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น สมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน (สมาชิกอาสา รักษาดินแดน) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกำลังพล กึ่งทหารของฝ่ายปกครอง รับสมัครจากราษฎรที่อาสาเข้ามา มีการควบคุมบังคับบัญชา และรักษาระเบียบวินัยเช่นเดียวกับทหาร ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติ กองสมาชิกอาสา รักษาดินแดน พ.ศ. 2497

สมาชิกกองอาสา รักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) เป็นกำลังประจำถิ่นที่ขึ้นควบคุมคุมทางยุทธการกับหน่วยทหารในพื้นที่ เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานด้านความมั่นคงเป็นการเฉพาะตามที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) มอบหมายซึ่งลักษณะของการปฏิบัติงาน จะเป็นการปฏิบัติภารกิจเชิงรับประกอบด้วย 1) งานการข่าวและการติดตามตรวจสอบ ภัยคุกคามด้าน ความมั่นคง 2) การสนับสนุนการป้องกัน และปราบปรามกลุ่มผู้ก่อเหตุ รุนแรง และสิ่งผิดกฎหมายทุกรูปแบบ 3) สนับสนุนการรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ เขตชุมชนเมือง และเขตเทศบาล 4) ประสานงาน และสนับสนุนการป้องกันการบรรเทา สาธารณภัยทั้งก่อนเกิดเหตุขณะเกิดเหตุและการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ 5) การรักษา ความปลอดภัยตามแนวชายแดน และการควบคุมตัวผู้อพยพภัยจากการสู้รบ 6) ควบคุม ปราบปรามผลักดันผู้หลบหนีเข้าเมืองตามแนวชายแดน 7) ดำเนินการสนับสนุน ทางการเมือง และการพัฒนาท้องถิ่น และพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง และ 8) สนับสนุนการรักษา ความปลอดภัยเส้นทางคมนาคม, ขบวนการ, บริเวณสถานีรถไฟ ตามแผนเสริมสร้างสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) จากภารกิจที่มีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติภารกิจเชิงรับ ทั้งนี้เพื่อทดแทนกำลังทหารหลักแล้ว ยังเป็นหน่วยที่มีการจัดตั้งขึ้นมาใหม่ และมีพื้นที่ รับผิดชอบค่อนข้างมากรวมทั้งเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ และยุทธวิธี ที่สำคัญในการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแผนการขับเคลื่อนทางยุทธศาสตร์ความมั่นคง จังหวัด ชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2565 - 2570 และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคง

ข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดนจังหวัดชายแดน ภาคใต้ (อส.จชต.) ในการรักษาความสงบเรียบร้อยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา

ด้านกำลังพล สมาชิกกองอาสา รักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) บางนายยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง

มีความเชี่ยวชาญ ความรู้ทางยุทธวิธีที่ดีพอ เนื่องจากการจัดตั้งแบบเร่งด่วน ผ่านการฝึกอบรมในเวลาจำกัดเพียงแค่ 1 เดือน เพราะต้องเร่งผลิตบุคลากรให้ออกมาปฏิบัติงานทันต่อสถานการณ์ในขณะนั้น รวมทั้งสภาวะความเป็นผู้นำหน่วยยังไม่มี เนื่องจากขาดความมั่นใจ ความมีอุดมการณ์ ความรับผิดชอบ และความภาคภูมิใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรักชาติ และเสียสละ ยังมีน้อยอยู่ เนื่องจากกระบวนการ ในการคัดสรรมีอย่างจำกัด เพราะกำหนดให้คัดเลือกผู้สมัครเฉพาะบุคคลที่อยู่ในท้องที่ ที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) ปฏิบัติงานเท่านั้น จึงทำให้ไม่เกิดความหลากหลายของผู้สมัครเข้ารับราชการ และอัตราการแข่งขันมีน้อย จึงอาจทำให้ได้บุคลากรที่ไม่ค่อยมีคุณภาพเข้ามาปฏิบัติงาน การบรรจุกำลังที่จะเข้าปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอต่อการกิจและพื้นที่ที่รับผิดชอบ รวมทั้งบางพื้นที่มีความเสี่ยงสูง มีความกดดัน กำลังพลตรากตรำทำงานหนัก มีเวลาพักผ่อนน้อย ไม่ได้ลาพัก เกิดการขาด หนีราชการ ทำให้การรักษาอดกำลังพลไม่ได้ตามอัตราที่กำหนด สิทธิ และสวัสดิการ ที่ได้รับยังไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานทหาร และตำรวจ ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกัน ในพื้นที่ ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ยังเป็นฉบับเก่า ไม่ทันสมัย เช่น พรบ.วินัยสมาชิกกองสมาชิกอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2509

ด้านการข่าว วัตถุประสงค์หลักของการคัดเลือกบุคลากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน ท้องที่ที่ปฏิบัติงานเพราะกำลังพลเหล่านี้รู้จักพื้นที่ ทั้งสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิศาสตร์ รวมถึงวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นเป็นอย่างดี รวมทั้งมีเครือข่าย ครอบครัว พี่ น้อง เครือญาติ และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่สามารถพัฒนาจัดตั้งเป็นแหล่งข่าว ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี แต่กระบวนการในการทำงานซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผน รวบรวมข่าวสาร 2) การรวบรวมรวบรวมข่าวสาร 3) การดำเนินกรรมวิธี และ 4) การกระจาย และการใช้ข่าวกรอง ยังทำได้ไม่ดีพอ ไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ไม่สามารถป้องกัน เหตุรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้

ด้านยุทธการ การตั้งฐานปฏิบัติการยังไม่เป็นไปตามหลักการทางยุทธวิธี (OCOKA) และมาตรการในการระวังป้องกันฐานปฏิบัติการทั้งระบบการแจ้งเตือน รั้งหน่วง ตอบโต้ และไล่ติดตาม กำลังพลยังไม่มีความรู้ในเรื่องของขั้นตอนระเบียบการนำหน่วย รวมทั้งการวิเคราะห์พื้นที่ (IPB) โดยเฉพาะในจุดเสี่ยง จุดล่อแหลม ที่คาดว่าจะเกิดเหตุการณ์ ขึ้นในพื้นที่ เนื่องจากกำลังพลเป็นบุคคลในพื้นที่ ยังใช้ชีวิตประจำวันอย่างปกติ ไม่ระมัดระวังตัว ประมาท ขาดการตื่นตัว ทำให้ถูกฝ่ายตรงข้ามก่อเหตุอยู่เป็นประจำ ขาดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และขั้นตอนการปฏิบัติทางยุทธวิธีที่สำคัญยังไม่ถูกต้องตามขั้นตอน เช่น การตรวจพบวัตถุต้องสงสัย, การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด, การรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ,

การรักษาความปลอดภัยเส้นทาง เป็นต้นการปฏิบัติตามกฎการปะทะ และเทคนิคการใช้อาวุธ รวมทั้งการปฏิบัติฉบับพลัน การแก้ไขเหตุติดขัด ในขณะที่ปฏิบัติงาน ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ โดยอัตโนมัติ และถูกต้อง การจัดทำแผนรักษาความปลอดภัยร่วมกับกำลังภาคประชาชน ทั้งแผนการป้องกันเหตุ, แผนการปฏิบัติเมื่อปรากฏภาพข่าวการเคลื่อนไหว แผนระงับเหตุ ยังไม่สามารถป้องกันเหตุ และยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน

ด้านส่งกำลังบำรุง การส่งกำลังบำรุง และภาวะการซ่อมบำรุงจากหน่วยเหนือ (มหาดไทย) มีข้อจำกัด และล่าช้า ทำให้การปฏิบัติงานไม่สามารถสนับสนุนงานทางด้านยุทธการ และภารกิจด้านอื่นๆ ทันท่วงทีตามความต้องการ เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่อง ขั้นตอนของการส่งกำลังบำรุง รวมทั้งการดูแลรักษาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และยาวนาน ปริมาณสิ่งอุปกรณ์ อาวุธ/ยุทโธปกรณ์ และยานพาหนะ ไม่ครบตามอัตราการจัดยอดกำลังพล ทำให้การปฏิบัติการเกิดขัดขัดขัดข้อง

ด้านกิจการพลเรือน การประสานงานกับหน่วยราชการอื่นๆ และฝ่ายพลเรือน ในการป้องกันและดำเนินการสนับสนุนในพื้นที่ที่ยังไม่ต่อเนื่องทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจ การช่วยเหลือ การพัฒนา การร่วมกิจกรรมในหมู่บ้าน ยังมีน้อย เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ การสืบสภาพ เพื่อแยกแยะระหว่างประชาชนกับกลุ่มผู้ก่อเหตุในหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติงานอยู่ ยังไม่สามารถแยกแยะได้อย่างชัดเจน

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดภาคใต้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ (PMESII)

1.1 ด้านการเมือง (Political) การวิเคราะห์ในมิติดังกล่าวครอบคลุม ถึงความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างอำนาจรัฐกับการวางกลไกสนับสนุนภารกิจความมั่นคง ระดับพื้นที่ โดยเฉพาะบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานกึ่งพลเรือนภายใต้กำกับของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

1.1.1 ประเทศไทยได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งถือเป็นนโยบายระดับสูงสุดของรัฐ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านการบูรณาการนโยบายร่วม ระหว่างกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า กับส่วนราชการพลเรือน โดยมีเป้าหมายเพื่อถ่ายโอนภารกิจด้านความมั่นคงจากกำลังทหารสู่กำลังพลท้องถิ่น อย่างค่อยเป็นค่อยไป

1.1.2 การเปลี่ยนแปลงเชิงอำนาจบริหารหรือการถ่ายโอนรัฐบาลกลางในแต่ละช่วงเวลาอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของนโยบายและงบประมาณที่สนับสนุนการพัฒนาบทบาทของ อส. ซึ่งจำเป็นต้องมีการออกแบบกลไกรองรับในเชิงกฎหมาย เช่น การตรากฎหมายลำดับรองเพื่อรับรองสถานะของ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) ให้มั่นคงในระยะยาว และไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหารแต่เพียงฝ่ายเดียว

1.2 ด้านการทหาร (Military) ในบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งยังคงเผชิญกับภัยคุกคามที่มีลักษณะไม่สมมาตร (Asymmetric Threats) การมีกลไกกำลังพลท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์เชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นปัจจัยสนับสนุนด้านความมั่นคงที่สำคัญยิ่ง

1.2.1 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) เป็นกำลังพลเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านความรู้ในภูมิประเทศ ภาษา และวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่ลาดตระเวน สังเกตการณ์ และประสานงานกับหน่วยทหารและตำรวจในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงมีข้อจำกัดด้านทักษะเฉพาะทาง เช่น การต่อสู้ระยะประชิด การควบคุมฝูงชน หรือการสืบข่าวสารเชิงลึก

1.2.2 โครงสร้างบังคับบัญชาของ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) แม้จะอยู่ภายใต้กรมการปกครองอย่างชัดเจน แต่ยังคงขาดระบบบัญชาการร่วมแบบบูรณาการ ที่สามารถสั่งการข้ามหน่วยในระดับตำบลและอำเภอได้อย่างคล่องตัวและทันสถานการณ์

1.2.3 มีการจัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ” ที่ประกอบด้วยผู้แทนจาก สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางการประสานงานภารกิจในภาวะปกติและภาวะวิกฤติอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ปัจจัยด้านทรัพยากรและระบบงบประมาณส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจของ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีภัยคุกคามต่อเนื่องและต้องใช้กำลังพลที่มีศักยภาพสูง

1.3.1 งบประมาณที่จัดสรรจากส่วนกลางให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอในการจัดซื้อครุภัณฑ์ ยุทโธปกรณ์ และอุปกรณ์สื่อสารขั้นพื้นฐาน เช่น วิทยุสื่อสารแบบเข้ารหัส กล้องวงจรปิดเคลื่อนที่ หรือระบบเตือนภัยท้องถิ่น

1.3.2 ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทนของ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) ยังไม่สามารถเทียบเคียงกับเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ ซึ่งอาจส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติภารกิจและการสรรหาบุคลากรรุ่นใหม่เข้าสู่ระบบอย่างต่อเนื่อง

1.3.3 จึงควรมีการจัดตั้ง “กองทุนสนับสนุนกิจกรรม อส.จชต.” ในระดับจังหวัดหรือระดับอำเภอ ซึ่งสามารถบริหารร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้ อส.จชต. มีงบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรม ในระดับชุมชนโดยตรง

1.4 ด้านสังคม (Social)

1.4.1 อส.จชต. ซึ่งเป็นบุคคลในท้องถิ่น มีศักยภาพในการเข้าถึง ชุมชนและสร้างความไว้วางใจได้ดีกว่าหน่วยงานจากส่วนกลาง อย่างไรก็ตาม หากขาด ความรู้ความเข้าใจด้านศาสนาและวัฒนธรรมในเชิงลึก อาจเกิดความเข้าใจผิด หรือกระทบ ต่อจิตวิญญาณของชุมชนโดยไม่ตั้งใจ

1.4.2 ควรจัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมด้าน “การสื่อสารระหว่าง วัฒนธรรม” และ “การประสานงานชุมชนอย่างละเอียดอ่อน” สำหรับ อส.จชต. โดยเฉพาะ ในระดับผู้นำกอง เพื่อยกระดับ Soft Skill ทางวัฒนธรรมควบคู่กับภารกิจ ความมั่นคง

1.5 ด้านสารสนเทศ (Information) ในยุคสมัยที่ข้อมูลข่าวสารมีบทบาท ในการชี้นำทิศทางความมั่นคง การที่ อส.จชต. ทำหน้าที่เป็น “จุดเชื่อมโยงข้อมูลระดับ ฐานราก” จึงมีนัยยะเชิงยุทธศาสตร์อย่างยิ่ง

1.5.1 แม้ อส.จชต. จะสามารถเก็บข้อมูลจากชุมชนได้อย่างลึกซึ้ง แต่กระบวนการส่งต่อข้อมูลสู่ระดับนโยบายยังคงมีช่องว่าง ทั้งด้านความเร็วและความแม่นยำ อันเนื่องจากขาดเครื่องมือด้านเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับส่วนกลาง

1.5.2 การปฏิบัติงานของ อส.จชต. ยังไม่ได้รับการสนับสนุน อย่างเพียงพอในด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS), ระบบเตือนภัยชุมชน (Community Alert System), หรือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Analytics)

1.5.3 จึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการจัดการข่าวสาร และ เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับเจ้าหน้าที่ อส.จชต. พร้อมจัดตั้งแพลตฟอร์มรายงานเหตุการณ์ ออนไลน์ที่เชื่อมโยงกับจังหวัดและศูนย์บัญชาการส่วนกลาง เพื่อเสริมประสิทธิภาพ การสื่อสารภายในพื้นที่เสี่ยง

1.6 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นปัจจัยเอื้อในการเสริมขีดความสามารถของ อส.จชต. ในการปฏิบัติการกิจในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ห่างไกล

1.6.1 ในหลายพื้นที่ที่ยังไม่มีอาคารหรือศูนย์ประสานงานถาวรสำหรับ อส.จชต. ทำให้การรวมกำลังและวางแผนยุทธการไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ

1.6.2 ศูนย์ฝึกอบรม อส.จชต. ในระดับจังหวัดหรือภาค ยังขาดการจำลองสถานการณ์จริง และไม่มีครูฝึกที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานวิชาชีพด้านความมั่นคง

1.6.3 ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์คือ การจัดตั้ง “ศูนย์ความมั่นคงตำบล” ซึ่งประกอบด้วยศูนย์ฝึก ศูนย์ข่าวกรองย่อย และสถานีפקค้ำระหว่างลาดตระเวน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานเชิงยุทธศาสตร์แบบกระจายอำนาจ

2. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

2.1 จุดแข็ง (Strengths)

2.1.1 ความเป็นกำลังประจำถิ่นที่มีศักยภาพในการเข้าถึงพื้นที่อย่างลึกซึ้ง สมาชิก อส. ส่วนใหญ่เป็นบุคคลในท้องถิ่น มีความเข้าใจสภาพภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้สามารถปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคงเชิงลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนในระดับพื้นที่

2.1.2 โครงสร้างการบังคับบัญชาที่มีความชัดเจนและอยู่ภายใต้กฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 อส.จชต. อยู่ในการกำกับดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอทำหน้าที่กำกับบัญชาตามลำดับ ส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2.1.3 ความเชื่อมโยงทางสังคมกับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากสถานะเป็นพลเรือนและสมาชิกในชุมชน อส.จชต.มีบทบาทสำคัญในการประสานงานเชิงรุกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำศาสนา และประชาชน โดยเฉพาะในกิจกรรมเฝ้าระวังภัยในพื้นที่เสี่ยง

2.1.4 ภารกิจที่มีความหลากหลายและตอบโจทย์ภารกิจความมั่นคงร่วมสมัย กองอาสารักษาดินแดนมีลักษณะโดดเด่นคือ การเป็นกำลังพลที่มีความยืดหยุ่นทางภารกิจ กล่าวคือ สามารถปฏิบัติงานในหลากหลายบริบท ทั้งด้าน ความมั่นคง การป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ และการกิจส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งลักษณะภารกิจเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิด “Multi-role Security Agent” โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีสภาพปัญหาซับซ้อน จำเป็นต้องใช้กลไกที่มีความหลากหลายเชิงหน้าที่และสามารถประยุกต์ภารกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์แบบวันต่อวัน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจึงไม่ใช่เพียงกำลังสำรองเชิงป้องกัน หากแต่เป็นกลไกเสริมของรัฐในการบรรลุเป้าหมายด้านความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระดับท้องถิ่น

2.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

2.2.1 ข้อจำกัดด้านขีดความสามารถเชิงยุทธวิธีและความรู้เฉพาะทาง แม้สมาชิก อส. จะมีความรู้ในพื้นที่ แต่ยังขาดความสามารถเชิงยุทธวิธีขั้นสูง เมื่อเทียบกับกำลังทหารอาชีพ อันเนื่องจากการฝึกอบรมที่จำกัด ไม่ครอบคลุมถึงการปฏิบัติการพิเศษ การข่าวกรอง และการใช้ยุทธโศปกรณ์

2.2.2 ความไม่ต่อเนื่องของระบบฝึกอบรมและพัฒนาขีดความสามารถรายบุคคล จากการศึกษาทฤษฎีด้าน Competency พบว่า การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรควรเป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็นระบบ และต่อเนื่องในระยะยาว อย่างไรก็ตาม กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในยังคงมีลักษณะการฝึกอบรมที่ไม่สม่ำเสมอ ขาดการประเมินผลหลังการฝึก และไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาขีดความสามารถแบบรายบุคคล (Individual Development Plan: IDP) โดยเฉพาะในกลุ่มความสามารถด้านยุทธวิธี การข่าว การสื่อสาร ภาคนาม และการบังคับใช้กฎหมายขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ศักยภาพของสมาชิก อส. ไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังในการปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารได้อย่างสมบูรณ์ ตามเป้าหมายของแผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2566 - 2570)

2.2.3 ข้อจำกัดด้านงบประมาณและเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ข้อจำกัดด้านทรัพยากรทั้งเชิงงบประมาณและอุปกรณ์สนับสนุนภารกิจ เป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่สำคัญในการขัดขวางการพัฒนาศักยภาพของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในบริบทที่ต้องรับภารกิจแทนกำลังทหาร ซึ่งจำเป็นต้องมีความพร้อมด้านอุปกรณ์เฝ้าระวัง กล้องวงจรปิด ชุดสื่อสารภาคนาม ระบบระบุตำแหน่ง (GPS) และยุทธโศปกรณ์เบื้องต้น หากไม่มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและต่อเนื่องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ จะส่งผลให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในทำได้เพียงลักษณะ “หน่วยสนับสนุน” มากกว่า “หน่วยปฏิบัติการหลัก” อันจะกระทบต่อเป้าหมายการวางกำลังเชิงทดแทนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.4 แรงจูงใจในการเข้าร่วมและความก้าวหน้าในอาชีพ ขาดแผนพัฒนาศายอาชีพ (Career Pathway) อย่างชัดเจน รวมถึงไม่มีสิทธิประโยชน์เทียบเท่ากับข้าราชการ

ทหารและตำรวจ ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงจูงใจในกลุ่มเยาวชนที่จะเข้าร่วมเป็น อส. แม้กองอาสารักษาดินแดนจะมีภาพลักษณ์เป็น “ผู้เสียสละเพื่อสังคม” แต่แรงจูงใจในระยะยาวของสมาชิกกลับยังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งในด้านค่าตอบแทน สวัสดิการ และโอกาสในการเติบโตในสายอาชีพ ซึ่งไม่สามารถเทียบเคียงกับข้าราชการประจำหรือเจ้าหน้าที่ทหาร-ตำรวจได้ อีกทั้งยังไม่มีระบบ Career Path ที่ชัดเจนเพื่อรองรับการพัฒนาและเลื่อนขั้นตามสมรรถนะ ส่งผลให้คนรุ่นใหม่ไม่เห็นภาพความมั่นคงของชีวิตจากการเข้าร่วมเป็น อส. จึงจำเป็นต้องมีการออกแบบระบบแรงจูงใจเชิงโครงสร้าง เช่น ค่าตอบแทนเพิ่มตามอายุราชการ สิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพ และโอกาสเข้ารับราชการในสายงานปกครอง เมื่อผ่านเกณฑ์การประเมินความสามารถ

2.3 โอกาส (Opportunities)

2.3.1 การสนับสนุนเชิงนโยบายจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนเสริมสร้างสันติสุขรัฐไทยได้กำหนดให้ "การเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้" เป็นหนึ่งในเป้าหมายยุทธศาสตร์สำคัญ โดยมีการวางแผนโอนย้ายภารกิจจากกองทัพสู่กำลังพลท้องถิ่น ซึ่งเอื้อต่อการขยายบทบาทของ อส.

2.3.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่สามารถจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมด้านการสื่อสารภาคสนาม การบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน การปฏิบัติการลาดตระเวนเชิงยุทธศาสตร์ ฯลฯ ให้เหมาะสมกับลักษณะการก่อเหตุในพื้นที่

2.3.3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการกิจการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องอาศัยพลัง “ภาคประชาชน” โดยเฉพาะผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน และองค์กรภาคประชาสังคม การที่ อส. จชต. มีสถานะเป็นพลเรือนในพื้นที่จึงเอื้อต่อการประสานงานเชิงวัฒนธรรมและศาสนาได้ดีกว่าหน่วยงานจากภายนอก การส่งเสริมบทบาทนี้สามารถขยายผลสู่การจัดตั้ง “เครือข่ายสันติสุขชุมชน” โดยมี อส. จชต. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานหลัก ทั้งในด้านการแจ้งเตือนภัย การเก็บข้อมูล และการสร้างความเข้าใจร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการความมั่นคงร่วมกับภาคีในยุทธศาสตร์ชาติ

2.3.4 การส่งเสริมความร่วมมือกับภาคประชาสังคมและผู้นำศาสนาโดยสามารถเชื่อมโยงกับองค์กรศาสนา มัสยิด สภาสันติสุข และอาสาสมัครชุมชนเพื่อสร้าง “โครงข่ายความมั่นคงจากฐานราก”

2.4 อุปสรรค (Threats)

2.4.1 ภัยคุกคามในพื้นที่ที่มีความซับซ้อนและปรับเปลี่ยนรูปแบบอยู่ตลอดเวลา การก่อเหตุในรูปแบบใหม่ เช่น ระเบิดแฝง ก่อวิน ข่วพลอม หรือปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร ล้วนเป็นภัยที่ อส. ยังไม่มีเครื่องมือรองรับอย่างครอบคลุม

2.4.2 ความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจคลาดเคลื่อน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีบริบทของ “พหุวัฒนธรรม” ที่ซับซ้อน สมาชิก อส. จำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารอย่างละเอียดอ่อน และต้องเข้าใจบริบทของศาสนาอิสลามทั้งในระดับความเชื่อ วัฒนธรรมท้องถิ่น และภาษาถิ่น เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือนความรู้สึกของประชาชน ความผิดพลาดทางวัฒนธรรมแม้เพียงเล็กน้อย อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์โดยรวมของหน่วยงานรัฐ จึงควรพัฒนาโมดูลอบรมด้าน “การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม” และ “การเข้าใจอัตลักษณ์ของชุมชน” สำหรับ อส. ทุกระดับ

2.4.3 ภาพลักษณ์และทัศนคติเชิงลบต่อเจ้าหน้าที่รัฐในบางพื้นที่จากประวัติศาสตร์ความขัดแย้งและเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงกองอาสารักษาดินแดน จึงต้องดำเนินการอย่างมีความละเอียดรอบคอบและโปร่งใส ความไว้วางใจเชื่อใจเป็นกุญแจสำคัญต่อการยอมรับของประชาชน อส.จขต. ในฐานะที่เป็นคนในชุมชนจึงควรได้รับการส่งเสริมให้ทำหน้าที่เป็น “ตัวกลางแห่งความไว้วางใจ” โดยการสร้างบทบาทเชิงรุกผ่านกิจกรรมบริการสาธารณะ การเยี่ยมเยียนประชาชน และการสนับสนุนโครงการพัฒนาชุมชน เพื่อพลิกฟื้นภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่รัฐในมิติของ “ผู้ปกป้อง” มากกว่า “ผู้ใช้อำนาจ”

2.4.4 ความไม่แน่นอนของนโยบายและการเปลี่ยนแปลงภาครัฐ หากไม่มีความต่อเนื่องของนโยบายและงบประมาณสนับสนุน อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบการพัฒนา อส.จขต. อย่างยั่งยืน

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของ อส.จขต. มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกันในเชิงยุทธศาสตร์ ทั้งในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร สารสนเทศ และโครงสร้างพื้นฐานซึ่งมีทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค การพัฒนา อส.จขต. จึงไม่ควรเป็นเพียงการฝึกเฉพาะทางเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการเสริมสร้างศักยภาพองค์รวม เช่น ความเข้าใจในชุมชน ความสามารถในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และจริยธรรมในการกิจด้านความมั่นคง โดยต้องได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

แนวทางพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในบริบทที่กำลังมีการถ่ายโอนภารกิจจากกำลังทหารไปยังกำลังท้องถิ่น การพัฒนาขีดความสามารถของ อส.จชต. จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องให้ความสนใจ งานวิจัยนี้ จึงมุ่งวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกรอบการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ PMESII, SWOT Analysis และ TOWS Matrix ที่จะช่วยสรุปแนวทางกลยุทธ์เชิงรุก (Offensive) เชิงรับ (Defensive) เชิงป้องกัน (Protective) และเชิงแก้ไข (Corrective) ในการพัฒนาขีดความสามารถของ อส.

การพัฒนากลยุทธ์จากการวิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ข้างต้น เราสามารถนำมาจัดทำวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix เพื่อสรุปแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของ อส.จชต. ตามกลยุทธ์เชิงรุก เชิงรับ เชิงป้องกัน และเชิงแก้ไข ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (Offensive Strategies: SO)

1.1 การพัฒนาทักษะและความรู้ใช้จุดแข็งของ อส.จชต.ที่เป็นคนในพื้นที่และมีความรู้ท้องถิ่นร่วมกับโอกาสจากนโยบายรัฐในการถ่ายโอนภารกิจ โดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางด้านการลาดตระเวน การสื่อสารยุทธศาสตร์ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ พัฒนาโมเดล “กำลังพลประจำถิ่นเชิงยุทธศาสตร์” โดยใช้ศักยภาพความเป็นคนในพื้นที่ของอส.จชต. ผสมกับนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างหน่วยลาดตระเวนระดับชุมชน ภายใต้การสนับสนุนจากรัฐและภาคประชาสังคม

1.2 จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเฉพาะทางแบบบูรณาการ ระหว่างกระทรวงมหาดไทย กอ.รมน. และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยอิงแนวคิด Competency-Based Training ทั้ง Core Competency และ Functional Competency เพื่อยกระดับศักยภาพของ อส.จชต. อย่างตรงจุด

1.3 ขยายบทบาทของ อส.จชต. จากผู้สนับสนุนภารกิจ เป็น “ศูนย์กลางการประสานงานในระดับพื้นที่” โดยใช้ความเชื่อมโยงกับชุมชนและเครือข่ายศาสนา เพื่อพัฒนา “โครงสร้างความมั่นคงแบบเครือข่าย” การเสริมบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้เป็นศูนย์กลางด้านความมั่นคงในระดับชุมชน ถือเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับ

หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) อส.จชต. ควรถูกพัฒนาศักยภาพให้สามารถทำหน้าที่เชิงรุกในฐานะผู้ประสานระหว่างฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ และภาคประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัยหรือมีประวัติความขัดแย้ง การเสริมสร้างบทบาทดังกล่าวไม่เพียงส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการ แต่ยังช่วยสร้างกลไก “ความมั่นคงจากฐานราก”

1.4 ส่งเสริมบทบาทภารกิจพหุมิติของ อส.จชต. ให้สอดคล้องกับแผนเสริมสร้างสันติสุข โดยออกแบบให้เป็นหน่วยบูรณาการภารกิจด้านความมั่นคง การพัฒนา และการบริการประชาชน สะท้อนลักษณะ ภารกิจของกองอาสารักษาดินแดน มีลักษณะเฉพาะที่เชื่อมโยงกับความมั่นคงระดับพื้นที่ โดยไม่จำกัดอยู่เพียงบทบาทเชิงทหาร แต่ครอบคลุมไปถึงการบรรเทาสาธารณภัย การส่งเสริมสวัสดิการ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด “ภารกิจหลากหลายมิติ” (Multi-role Security Functions) ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดนโยบายสนับสนุนให้ อส.จชต. สามารถปฏิบัติงานได้ในหลายบทบาทภายใต้กรอบภารกิจของรัฐ การดำเนินการเช่นนี้จะต้องมีระบบฝึกอบรมแบบบูรณาการที่เน้น Core และ Functional Competency

2. กลยุทธ์เชิงรับ (Defensive Strategies: WO)

2.1 ปรับปรุงระบบฝึกอบรมให้เป็นแบบต่อเนื่องโดยบูรณาการกับแผนพัฒนาขีดความสามารถระดับชาติ นำหลัก “การวัด Competency ตามตำแหน่ง” มาพัฒนาเป็นเกณฑ์การฝึกอบรม (Competency Framework) รายบุคคลของ อส. ระบบฝึกอบรมของ อส.จชต. ควรถูกยกระดับให้มีลักษณะต่อเนื่อง โดยพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นลำดับขั้น ที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจแต่ละระดับ ทั้งนี้สามารถใช้หลักการของ อารังศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ ในการออกแบบ Functional Competency รายตำแหน่ง⁸ เพื่อยกระดับจากบทบาทเสริมเป็นบทบาทนำในการรักษาความมั่นคงในพื้นที่

2.2 จัดทำแผนแม่บทด้านทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนกองกำลังประจำถิ่น ร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า โดยจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนอย่างยั่งยืนตามลักษณะพื้นที่พิเศษ แผนทรัพยากรของ อส. ควรออกแบบเป็นแบบเฉพาะด้าน โดยมีการระบุนายการครุภัณฑ์ สนับสนุนภารกิจ และระบบประเมินผลการทำงานอย่างรัดกุม เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุนของรัฐ ทั้งนี้ควรจัดสรรโดยอิงตามโซนความเสี่ยงของพื้นที่ เช่น เขตความเสี่ยงสูง (แดง) กลาง (เหลือง) และต่ำ (เขียว) เพื่อให้การบริหารทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 ส่งเสริมการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพแก่ อส.จชต. โดยพัฒนา “ระบบสะสมประสบการณ์และชั่วโมงภารกิจ” ที่สามารถใช้เทียบโอนเป็นคุณสมบัติสมัครเข้ารับราชการ หรือเข้าสู่สายงานปกครองในอนาคต แนวทางในการจูงใจบุคลากรเข้าสู่ระบบ อส.จชต.ระยะยาว ควรใช้แนวคิด “การเทียบโอนข้ามระบบ” ซึ่งเป็นการรับรองประสบการณ์ภาคสนามเป็นหน่วยประสบการณ์ที่สามารถเทียบได้กับ คุณสมบัติราชการตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) แนวทางนี้จะสร้างความเชื่อมั่นในความก้าวหน้าในอาชีพและเพิ่มจำนวนผู้สมัครที่มีศักยภาพเข้าสู่ระบบ

2.4 ใช้นโยบายสนับสนุนของยุทธศาสตร์ชาติและแผนสันติสุข ในการผลักดันให้เกิด “ศูนย์พัฒนาศักยภาพ อส.จชต.” ประจำจังหวัด ที่มีโครงสร้าง ผูกอบรมแบบกึ่งทหาร-กึ่งพลเรือน เพื่อจัดซื้อจำกัดเชิงระบบด้านคุณภาพบุคลากร นอกเหนือจากระดับจังหวัด ควรมีการจัดตั้งศูนย์ย่อยระดับอำเภอ เพื่อเป็นฐานฝึกเบื้องต้น ให้กับอส.จชต. ในพื้นที่ห่างไกล โดยอาจบูรณาการกับสถานีตำรวจ ที่ว่าการอำเภอ หรือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และใช้หลักสูตรร่วมที่พัฒนาจากแนวคิด “การเรียนรู้ ผ่านสถานการณ์จริง”

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Protective Strategies: ST)

3.1 สร้างฐานข้อมูลสารสนเทศความมั่นคงระดับชุมชนโดย อส.จชต. เป็นผู้รวบรวม เพื่อเฝ้าระวังภัยแบบมีส่วนร่วม ใช้ข้อได้เปรียบด้านความเป็นคนในพื้นที่ เข้าถึงข้อมูลลึก เพื่อลดผลกระทบจากรูปแบบการก่อเหตุที่ซับซ้อน ปัจจุบันพบว่าแผน การฝึกอบรมของ อส.จชต. ยังไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่มีลักษณะ ความมั่นคงเฉพาะตัว การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมเชิง Competency Framework จึงมีความจำเป็น โดยควรอิงหลักการที่แยกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ชีตความสามารถหลัก (Core Competency), ชีตความสามารถด้าน การบริหาร (Managerial Competency) และชีตความสามารถตามตำแหน่งงาน (Functional Competency)

3.2 ผลักดันกลไก “แนวร่วมศรัทธาชุมชน” โดยใช้อิทธิพลเชิงศาสนา และวัฒนธรรมที่ อส.จชต. เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเชิงบวกกับ ประชาชน เพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์เจ้าหน้าที่รัฐ ลดทัศนคติเชิงลบ และป้องกันการแทรกซึม ของแนวคิดสุดโต่ง การจัดทำแผนแม่บทด้านทรัพยากรถือเป็นภารกิจเชิงโครงสร้าง ที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะ เป็นพื้นที่พิเศษ จำเป็นต้องได้รับการจัดสรรทรัพยากรแบบเฉพาะเจาะจง (Area-Based Budgeting) โดยเฉพาะในด้านยุทธโธปกรณ์ ชุดปฏิบัติการ เครื่องสื่อสาร และระบบ

สารสนเทศ การสนับสนุนดังกล่าวควรบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น กอ.รมน.ภาค 4 สน. และกรมการปกครอง เพื่อให้เกิดความมั่นคงเชิงระบบระยะยาว

3.3 นำเทคโนโลยีเฝ้าระวังและสื่อสาร เช่น ระบบติดตามภาคสนาม แอปพลิเคชันแจ้งเบาะแสในพื้นที่มาใช้โดยให้ อส.จขต. เป็นกำลังหลัก เนื่องจากสามารถประสานงานกับท้องถิ่นและมีความคุ้นชินภูมิประเทศ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ อส.จขต.จะสามารถยกระดับได้หากมีระบบพัฒนาเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน โดยสามารถเชื่อมโยงชั่วโมงภารกิจและประสบการณ์เข้ากับการสมัครข้าราชการหรือสายงานปกครอง เช่น ตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง นักพัฒนาชุมชน เป็นต้น แนวทางนี้สอดคล้องกับหลักการ Competency-Based Promotion และการบริหารบุคลากรภาครัฐที่เน้นผลลัพธ์

3.4 เสริมความมั่นคงทางจิตวิทยาโดยการสร้างภาวะ “เจ้าของพื้นที่โดยชอบธรรม” ให้แก่ อส.จขต. ผ่านกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น โครงการศูนย์เรียนรู้ความมั่นคงระดับตำบล เพื่อเพิ่มการยอมรับในบทบาท อส.จขต. ในฐานะผู้พิทักษ์ที่ประชาชนเลือกเอง การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทางสำหรับ อส.จขต. ในระดับจังหวัด จะเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสในการฝึกอบรม ซึ่งควรออกแบบในลักษณะกึ่งทหาร-กึ่งพลเรือน ศูนย์ดังกล่าวควรดำเนินงานโดยใช้หลักสูตรที่อ้างอิงจากแผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเน้นการพัฒนา Competency ในทั้งสามมิติ (ทักษะ ทศนคติ พฤติกรรม)

4. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategies: WT)

4.1 พัฒนาแผนกลยุทธ์ “เสริมศักยภาพกำลังพลในพื้นที่ความขัดแย้ง” โดยมีแนวทางการกลั่นกรองเชิงพฤติกรรมก่อนเข้าสมัคร และประเมิน Competency เชิงลึกหลังการอบรม เพื่อคัดกรองและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจริง การคัดเลือกสมาชิก อส.จขต. ควรมีกระบวนการคัดกรองเชิงจิตวิทยาและพฤติกรรม โดยเน้นองค์ประกอบของแรงจูงใจ ลักษณะส่วนตัว และอัตมโนทัศน์ส่วนบุคคล

4.2 สร้างระบบพี่เลี้ยงอาสาสมัคร โดยให้ อส. รุ่นพี่ที่มีความรู้และจิตสาธารณะสูง ถ่ายทอดประสบการณ์แก่รุ่นใหม่ เพื่อสร้างแรงจูงใจเชิงจิตวิทยา และลดอัตราการลาออกของบุคลากร ควรจัดให้มีระบบพี่เลี้ยงประจำหมู่ปฏิบัติการ โดยเลือก อส.จขต. ที่มีประสบการณ์และผ่านการประเมิน Competency ขั้นสูง มาเป็น Mentor ให้สมาชิกใหม่ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยง แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิด “การพัฒนาโดยอิงบุคคลต้นแบบ”

4.3 สร้างแนวทางการประชาสัมพันธ์เชิงบวกในระดับพื้นที่ผ่านสื่อท้องถิ่นและศูนย์ข่าวตำบล เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนต่อ อส.จชต. โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เคยมีเหตุการณ์กระแทกศีรษะต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ควรใช้สื่อสารสาธารณะเพื่อเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบของประชาชนในพื้นที่ ผ่านสื่อวิทยุชุมชน สื่อสารสนเทศผ่านมัสยิด และการเล่าเรื่องราวของ อส.จชต. ที่เสียสละผ่านสื่อท้องถิ่น การกระทำความดีควรอยู่ภายใต้ “แผนประชาสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง” ระดับจังหวัด

4.4 พัฒนาช่องทางสนับสนุนด้านจิตวิทยาและครอบครัว เช่น กองทุนดูแลครอบครัว อส.จชต. หรือศูนย์ให้คำปรึกษาสำหรับกำลังพลแนวหน้า เพื่อเสริมขวัญกำลังใจ ลดความเครียด และหลีกเลี่ยงปัญหาสุขภาพจิตอันเกิดจากการปฏิบัติการกิจในพื้นที่ความเสี่ยงสูง ควรจัดตั้ง “ศูนย์ให้คำปรึกษาและฟื้นฟูจิตใจสมาชิก อส.จชต.” โดยมีนักจิตวิทยาประจำจังหวัดคอยให้บริการควบคู่กับกองทุนช่วยเหลือครอบครัว อส.จชต. ที่ประสบภัยหรือเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยเสริมขวัญกำลังใจ เพิ่มความมั่นคงในการดำรงชีวิต และลดภาวะหมดไฟในการทำงาน

5. สรุปแนวทางการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ (TOWS Matrix)

จากการวิเคราะห์ทั้งในมิติ PMESII และ SWOT Analysis พร้อมกับการจัดทำ TOWS Matrix แนวทางพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1 การยกระดับระบบฝึกอบรม (Competency-Based Training) ควรจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมแบบต่อเนื่องตามลำดับขั้น ที่อิงกับกรอบความสามารถ (Competency Framework) ทั้งในด้าน Core, Managerial และ Functional Competency เพื่อยกระดับจากกำลังเสริมเป็นกำลังหลัก พร้อมกำหนดแผนฝึกประจำปีและระบบประเมินรายบุคคล (IDP)

5.2 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพระดับจังหวัดและอำเภอ ควรมี “ศูนย์พัฒนาศักยภาพ อส.จชต.” ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โดยมีอุปกรณ์พร้อมรองรับสถานการณ์ เช่น ห้องสื่อสารวิทยุ, ศูนย์ข่าว, และสนามฝึกปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถฝึกทักษะจริงในพื้นที่เป้าหมาย การจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพของสมาชิก อส. ควรดำเนินการทั้งในระดับจังหวัดและระดับตำบล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกอบรมและเสริมสร้างขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์อย่างครอบคลุม โดยศูนย์ดังกล่าวควรมีลักษณะเป็น “ศูนย์ฝึกแบบบูรณาการ” ที่เน้นการฝึกอบรมแบบกึ่งทหารและกึ่งพลเรือน เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในภารกิจความมั่นคง การข่าว การประสานงานชุมชน และการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งนี้ยังสามารถใช้เป็นศูนย์บัญชาการระดับท้องถิ่นในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ

5.3 การวางระบบเส้นทางอาชีพและแรงจูงใจ (Career Path & Incentives)

ควรออกแบบระบบ “เทียบบไออนประสบการณ์” ของ อส.จชต. เป็นคุณสมบัติสมัครราชการ พร้อมจัดระบบสะสมแต้มภารกิจ เชื่อมโยงกับระบบราชการหลัก รวมถึงพัฒนา “กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิต อส.” เพื่อดูแลสมาชิกและครอบครัวในระยะยาว การกำหนดระบบเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ ถือเป็นกลไกเชิงระบบที่สำคัญในการจูงใจบุคลากร โดยเฉพาะเยาวชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเข้าร่วมเป็น อส.จชต. การออกแบบระบบเทียบบไออนประสบการณ์ภาคสนามเป็นคุณสมบัติสมัครเข้ารับราชการ จะช่วยให้ อส.จชต. มองเห็นอนาคตทางอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีระบบสะสมชั่วโมงภารกิจ สะสมหน่วยอบรม หรือสะสมคะแนนจริยธรรมเพื่อใช้ในการประเมินขึ้นตำแหน่งหรือขอรับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม

5.4 การส่งเสริมบทบาทเป็นผู้นำชุมชนด้านความมั่นคง สนับสนุนให้ อส.

ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับรัฐในระดับตำบล เพื่อสื่อสาร บริการประชาชน และสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้นำศาสนาและชาวบ้าน กลายเป็น “ตัวกลางแห่งความไว้วางใจ” บทบาทของ อส.จชต. ไม่ควรจำกัดอยู่เพียงผู้รักษาความปลอดภัยในเชิงปฏิบัติการเท่านั้น หากแต่ควรส่งเสริมให้เป็น “ผู้นำชุมชนด้านความมั่นคง” โดยมุ่งเน้นให้สมาชิก อส.จชต. เป็นผู้ประสานงานหลักระหว่างประชาชน หน่วยงานราชการ และองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ แนวทางดังกล่าว จะช่วยให้ อส.จชต. ทำหน้าที่เสริมสร้างความเข้าใจ สร้างความไว้วางใจ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่ของตนเอง

5.5 การเสริมระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดหาอุปกรณ์

ดิจิทัล อาทิ เครื่องมือสื่อสารทันสมัย แพลตฟอร์มแจ้งเตือนภัย และระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อสนับสนุนการเฝ้าระวังและการรายงานเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกิจความมั่นคงของ อส.จชต. จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ควรมีการจัดหาอุปกรณ์สนับสนุน เช่น ระบบ GIS, ระบบแจ้งเตือนภัยแบบชุมชน, วิทยุสื่อสารดิจิทัลแบบเข้ารหัส รวมถึงการฝึกอบรมด้านการจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข่าวสารในระดับปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านสารสนเทศของ อส. ให้ทันสมัยและตอบสนองต่อภัยคุกคามในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการแนวทางกลยุทธ์เชิงรุก เชิงรับ เชิงป้องกัน และเชิงแก้ไข

ตาม TOWS Matrix นี้ ควรนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในอนาคต

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกองคกรอาสาสมัครในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติ ตั้งแต่ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร สารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐาน โดยแนวทางกลยุทธ์ที่ได้จาก TOWS Matrix จะช่วยให้สามารถกำหนดมาตรการพัฒนาที่ตอบสนองต่อจุดแข็งและโอกาส และแก้ไขจุดอ่อนและอุปสรรคได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงเพื่อยกระดับขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแทนกำลังทหารในพื้นที่ได้

บทที่ 4

บทอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์จากบทที่ 3 ได้แสดงให้เห็นถึงบริบท ความท้าทาย และแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในด้านบทบาทหน้าที่ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนา และแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้นจากการถ่ายโอนภารกิจจากทหารสู่กำลังภาคประชาชน การอภิปรายในบทนี้จะวิเคราะห์ผลการวิจัยในเชิงลึก โดยเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันความสอดคล้องหรือความขัดแย้ง ตลอดจนข้อเสนอแนะที่ควรได้รับการพิจารณาเพิ่มเติม จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยนับเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญที่มีบริบทความมั่นคงซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยทั้งภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชนในระดับพื้นที่ ดังนั้น การจัดวางกำลังพลที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะ “ใกล้ชิดประชาชน เข้าใจชุมชน และตอบสนองได้อย่างทันท่วงที” จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบด้าน

อส.จชต. ซึ่งเป็นกำลังพลท้องถิ่นภายใต้การกำกับของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้รับการพัฒนาและผลักดันให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการดูแลความสงบเรียบร้อย และร่วมปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ตามกรอบนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนเสริมสร้างสันติสุขในระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การถ่ายโอนภารกิจบางส่วนจากกำลังทหารไปยังกำลังพลพลเรือนอย่าง อส.จชต. ยังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ทั้งในเชิงศักยภาพ ทรัพยากร โครงสร้างการบริหาร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของ อส.จชต. ควรดำเนินการในลักษณะบูรณาการทั้งในระดับนโยบาย โครงสร้าง และภาคปฏิบัติ โดยมีข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การยกระดับระบบฝึกอบรม (Competency-Based Training) ควรจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมแบบต่อเนื่องตามลำดับขั้น (Progressive Training Model) ที่อิงกับ

กรอบความสามารถ (Competency Framework) ทั้งในด้าน Core, Managerial และ Functional Competency เพื่อยกระดับจากกำลังเสริมเป็นกำลังหลัก พร้อมกำหนดแผนฝึกประจำปีและระบบประเมินรายบุคคล (IDP)

การอภิปรายนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารังศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ ที่ระบุว่าขีดความสามารถของบุคลากรไม่สามารถพัฒนาได้เพียงผ่านการอบรมระยะสั้น แต่ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบทั้งในระดับโครงสร้าง องค์กร และนโยบาย

งานวิจัยของ สมคิด คงแข็ง ยังระบุว่า “การเพิ่มประสิทธิภาพของชุดคุ้มครองตำบล” จำเป็นต้องอาศัยระบบสนับสนุนที่มีความชัดเจนด้านงบประมาณและบทบาทหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถพัฒนาไปได้ในระยะยาว ไม่เป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ดังนั้น การพัฒนาขีดความสามารถของ อส.จชต. ต้องเน้นไปที่การสร้าง “ระบบสนับสนุนแบบยั่งยืน” และไม่ควรเน้นเฉพาะการฝึกในภารกิจด้านความมั่นคงเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมไปถึงการพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชน การสื่อสารในบริบทข้ามวัฒนธรรม และการเป็นผู้นำในระดับพื้นที่

2. การจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพระดับจังหวัดและอำเภอ ควรมี “ศูนย์พัฒนาศักยภาพ อส.จชต.” ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โดยมีอุปกรณ์พร้อมรองรับสถานการณ์ เช่น ห้องสื่อสารวิทยุ, ศูนย์ข่าว, และสนามฝึกปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถฝึกทักษะจริงในพื้นที่เป้าหมาย การจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพของสมาชิก อส. ควรดำเนินการทั้งในระดับจังหวัดและระดับตำบล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกอบรมและเสริมสร้างขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์อย่างครอบคลุม โดยศูนย์ดังกล่าวควรมีลักษณะเป็น “ศูนย์ฝึกแบบบูรณาการ” (Integrated Security Training Center) ที่เน้นการฝึกอบรมแบบกึ่งทหารและกึ่งพลเรือน (Hybrid Module) เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในภารกิจความมั่นคง การข่าว การประสานงานชุมชน และการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งนี้ยังสามารถใช้เป็นศูนย์บัญชาการระดับท้องถิ่นในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ

การอภิปรายนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันเอก สิทธิศักดิ์ เจนบรรจง (2564) มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการฝึกเพื่อลดความสูญเสียของกำลังพลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นย้ำว่าการฝึกต้องมุ่งสู่ “สถานการณ์จริง” เน้นการเฝ้าระวังและลดช่องโหว่ระหว่างปฏิบัติงาน ยกกระดับความเชี่ยวชาญทั้งด้านยุทธวิธีและการตอบสนองเหตุฉุกเฉิน เพื่อให้กำลังพลปลอดภัยสูงสุด

3. การวางระบบเส้นทางอาชีพและแรงจูงใจ (Career Path & Incentives) ควรออกแบบระบบ "เทียบโอนประสบการณ์" ของ อส.จชต. เป็นคุณสมบัติสมัครราชการ

พร้อมจัดระบบสะสมแต้มภารกิจ เชื่อมโยงกับระบบราชการหลัก รวมถึงพัฒนา “กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิต อส.” เพื่อดูแลสมาชิกและครอบครัวในระยะยาว การกำหนดระบบเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ ถือเป็นกลไกเชิงระบบที่สำคัญในการจูงใจบุคลากร โดยเฉพาะเยาวชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเข้าร่วมเป็น อส. การออกแบบระบบเทียบโอนประสบการณ์ภาคสนามเป็นคุณสมบัติสมัครเข้ารับราชการ จะช่วยให้ อส. มองเห็นอนาคตทางอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีระบบสะสมชั่วโมงภารกิจ สะสมหน่วยอบรม หรือสะสมคะแนนจริยธรรมเพื่อใช้ในการประเมินขึ้นตำแหน่งหรือขอรับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม

ผลการวิจัยยังสนับสนุนงานวิจัยของ ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล เรื่อง “Competency as Iceberg” ที่ชี้ว่าขีดความสามารถที่แท้จริงนั้นต้องรวมถึงแรงจูงใจ ทัศนคติ และการยอมรับบทบาทหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ไม่ใช่เพียงแค่การมีทักษะหรือความรู้เพียงอย่างเดียว

4. การส่งเสริมบทบาทเป็นผู้นำชุมชนด้านความมั่นคง สนับสนุนให้ อส.จชต. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับรัฐในระดับตำบล เพื่อสื่อสารบริการประชาชน และสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้นำศาสนาและชาวบ้าน กลายเป็น “ตัวกลางแห่งความไว้วางใจ” บทบาทของ อส. ไม่ควรจำกัดอยู่เพียงผู้รักษาความปลอดภัยในเชิงปฏิบัติการเท่านั้น หากแต่ควรส่งเสริมให้เป็น “ผู้นำชุมชนด้านความมั่นคง” โดยมุ่งเน้นให้สมาชิก อส. เป็นผู้ประสานงานหลักระหว่างประชาชน หน่วยงานราชการ และองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ อส. ทำหน้าที่เสริมสร้างความเข้าใจ สร้างความไว้วางใจ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่ของตนเอง

การอภิปรายนี้สอดคล้องกับโครงการฝึกเสริมสร้างขีดความสามารถสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (หลักสูตรผู้นำ อส.จชต.) ประจำปีงบประมาณ 2567 เป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำในระดับพื้นที่ให้สามารถบริหารจัดการ และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดหลักสูตรการฝึกและการวัดผลด้านยุทธวิธี การควบคุมบังคับบัญชา การประสานงานชุมชน ตลอดจนการจัดทำแผนรักษาความสงบในระดับหมู่บ้านและตำบล

5. การเสริมระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัล อาทิ เครื่องมือสื่อสารทันสมัย แพลตฟอร์มแจ้งเตือนภัย และระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อสนับสนุนการเฝ้าระวังและการรายงานเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภารกิจความมั่นคงของ อส.จชต. จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานและการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ควรมีการจัดหาอุปกรณ์สนับสนุน เช่น ระบบ GIS, ระบบแจ้งเตือนภัยแบบชุมชน, วิทยุสื่อสารดิจิทัลแบบเข้ารหัส รวมถึงการฝึกอบรมด้านการจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข่าวสารในระดับปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านสารสนเทศของ อส.จชต. ให้ทันสมัยและตอบสนองต่อภัยคุกคามในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกคง รัตนบุรี กล่าวถึงการเพิ่มประสิทธิภาพกำลังประจำถิ่นในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยสรุปว่าปัญหาการประสานงานและแนวคิดการปฏิบัติร่วมกันของหน่วยงานความมั่นคงยังต้องมีการปรับปรุง โดยเฉพาะด้านการฝึกและการวางระบบสนับสนุนที่เป็นเอกภาพ

แนวทางนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix ที่เน้นการใช้จุดแข็งเพื่อตอบสนองต่อโอกาส ขณะเดียวกันก็ตอบสนองต่อภัยคุกคามด้วยกลยุทธ์ที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ อส.จชต. มีความพร้อมในการรองรับภารกิจที่หลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาขีดความสามารถในเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (2566–2570) ที่เน้น “ความมั่นคงแบบมีส่วนร่วม” โดยเน้นการบูรณาการกำลังพลในพื้นที่ร่วมกับประชาชน และการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

จากการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน การพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจึงควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเน้นทั้งด้านยุทธศาสตร์และจิตวิญญาณของความเป็นพลเมืองในพื้นที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท หน้าที่ ชีตความสามารถ และข้อจำกัดของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถ และแนวทางในการพัฒนาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกำลังทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ SWOT ประกอบกรอบแนวคิด PMESII เพื่อสะท้อนภาพรวมของการบริหารจัดการกำลังพลท้องถิ่นในบริบทความมั่นคงระดับพื้นที่

ผลการวิจัยสามารถสะท้อนให้เห็นว่า อส.จชต.มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในฐานะ “กำลังพลประจำถิ่น” ที่สามารถเข้าถึงชุมชน เข้าใจวัฒนธรรม และปฏิบัติการกิจ ความมั่นคงได้อย่างยืดหยุ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีสภาวะภัยคุกคามที่ไม่สมมาตรและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ แม้ อส.จชต. จะมีจุดแข็งเชิงพื้นที่และการปฏิบัติงานเชิงประสาน แต่ยังคงประสบปัญหาหลายประการ อาทิ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ยุทโธปกรณ์ ทักษะเชิงยุทธวิธี ความไม่ต่อเนื่องของการฝึกอบรม และขาดเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพอย่างเป็นระบบ

การวิเคราะห์เชิงลึกยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของ อส.จชต. ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบายระดับชาติ การสนับสนุนด้านทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ ความเข้าใจในบริบทวัฒนธรรมในพื้นที่ และกลไกการจูงใจบุคลากร ทั้งในด้านจิตวิทยาและผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

แนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเสริมสร้างขีดความสามารถของ อส.จชต. ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในบริบทที่กำลังมีการถ่ายโอนภารกิจจากทหารไปยังกำลังประจำถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ปรับบทบาท อส.จชต. จาก “กำลังเสริม” สู่ “หน่วยปฏิบัติการประจำถิ่นเชิงยุทธศาสตร์” โดยสนับสนุนภารกิจแบบหลากหลายภารกิจ ทั้งด้านความมั่นคง การข่าว การแพทย์ฉุกเฉิน และการประสานภัยพิบัติ

1.2 พัฒนาระบบ “ข้อมูลกลางด้านความมั่นคงท้องถิ่น” เพื่อให้ อส.จชต. สามารถรายงาน วิเคราะห์ และสื่อสารเชิงสถานการณ์ได้แบบ real-time

1.3 เสริมสร้าง “ทุนมนุษย์” ของ อส.จชต. ผ่านการให้ทุนศึกษา การเทียบวุฒิจากประสบการณ์งาน และการเปิดช่องเข้าสู่ระบบข้าราชการท้องถิ่นหรือทหารกึ่งพลเรือน

1.4 เสนอให้บรรจุ “การพัฒนา อส.จชต. เป็นกำลังหลักในพื้นที่เสี่ยง” เป็นโครงการระดับยุทธศาสตร์ชาติ ภายใต้แผนแม่บทภาคใต้ เพื่อให้ได้รับงบประมาณแบบต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 พัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีสำหรับ อส.จชต. จัดหาอุปกรณ์สื่อสารและการลาดตระเวน เช่น วิทยุสื่อสาร GPS กล้องวงจรปิดเคลื่อนที่ ให้ อส. ใช้งานจริงในภารกิจ

2.2 จัดหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทาง พัฒนาหลักสูตรด้านยุทธวิธี การสื่อสารในภาวะวิกฤต การวิเคราะห์ข่าวสาร การเฝ้าระวัง และการปฏิบัติในพื้นที่เสี่ยงสูง

2.3 จัดตั้งทีมผู้นำ อส.จชต. ระดับหมู่บ้าน คัดเลือกและอบรมผู้นำ อส.จชต. ให้สามารถบริหารจัดการภารกิจร่วมกับชุมชน สร้างแรงจูงใจและความไว้วางใจจากประชาชน

2.4 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิก อส.จชต. ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อรวบรวมแนวปฏิบัติที่ดี

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากข้อจำกัดของงานวิจัยนี้ ซึ่งอาศัยการวิเคราะห์เชิงเอกสารและข้อมูลจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานหลักในพื้นที่เป็นหลัก ผู้วิจัยขอเสนอแนะหัวข้อที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 การศึกษารูปแบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับ อส. วิจัยเปรียบเทียบหลักสูตรฝึกอบรมในแต่ละจังหวัด เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการถ่ายโอนภารกิจจากทหารไปยังกำลังภาคประชาชน ศึกษาผลลัพธ์ทั้งในเชิงความปลอดภัยและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

3.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุน อส. ทดลองวางระบบสวัสดิการ การบริหารจัดการภารกิจ หรือการสื่อสาร ยุทธศาสตร์ร่วมกับหน่วยปฏิบัติการ

เอกสารอ้างอิง

1. ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, 13 ตุลาคม 2561.
2. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รองรับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566 - 2570 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า.
3. แผนเสริมสร้างประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครประจำพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2566 - 2570 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า.
4. แผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ปี พ.ศ. 2568 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า.
5. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497. [อินเทอร์เน็ต]. 2497 [เข้าถึงเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://shorturl.asia/4YQrJ>
6. กองเอกพุทธ กฤษณพันธ์. การเตรียมความพร้อมเพื่อกำหนดแนวทางการส่งมอบกำลังกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2564.
7. จิรประภา อัครบวร. สร้างคน สร้างผลงาน. กรุงเทพมหานคร: ก.พลพิมพ์ (1996); 2548.
8. อารังศักดิ์ คงศาสน์. Competency ภาคปฏิบัติ...เราทำกันอย่างไร. 2548.
9. อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์. การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรบนพื้นฐาน 70:20:10 Learning Model. 2547.
10. วรศักดิ์ ทรงแท. การกำหนดขีดความสามารถหลักและขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการของบุคลากร วิทยาลัยศึกษา บริษัท เอ็น เอส เค แบริงส์ แมนูแฟคเจอร์ (ประเทศไทย) จำกัด. 2550.
11. ชานาณินธุ์ สัจจยพันธ์. การพัฒนาขีดความสามารถของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง. 2560.
12. มารดารัตน์ สุขสง่า. ขีดความสามารถหลักที่พึงประสงค์ในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรขององค์กรชั้นนำในประเทศไทย วิทยาลัยศึกษา บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). 2554
13. ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล. การค้นหาและวิเคราะห์เจาะลึก competency ภาคปฏิบัติ. 2549

14. เอกคง รัตนบุรี, พันเอก. การเพิ่มประสิทธิภาพของกำลังประจำถิ่นในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อตอบสนองต่อการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.
15. สมคิด คงแข็ง, พันเอก. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานของชุดคุ้มครองตำบลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและความรับผิดชอบจากกำลังทหารไปยังกำลังประจำถิ่น [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2565.
16. ภูมิพัฒน์ บุญเรืองขาว, พันเอก. การเสริมสร้างสมรรถนะของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในการรักษาความสงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2564.
17. สิทธิศักดิ์ เจนบรรจง, พันเอก. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการฝึกเพื่อลดความสูญเสียของกำลังพลจากการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2564.
18. โครงการฝึกเสริมสร้างขีดความสามารถสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (หลักสูตรผู้นำกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้) ประจำปีงบประมาณ 2567.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก ทวีรัตน์ เบญจาทิกุล

วัน เดือน ปีเกิด

27 กุมภาพันธ์ 2524

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2547

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิศวกรรมโยธา)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2552

Special Forces Q - Course, Fort Bragg, USA

พ.ศ. 2558

หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 93

พ.ศ. 2560

Sekolah Staf dan Komando Angkatan Darat, Indonesia

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547 - 2552

ผู้บังคับชุดจู่โจม กองร้อยจู่โจม กองพันจู่โจม

พ.ศ. 2552 - 2556

ผู้บังคับหมวดจู่โจม กองร้อยจู่โจม กองพันจู่โจม

พ.ศ. 2556 - 2557

ผู้บังคับกองร้อยจู่โจม กองพันจู่โจม

พ.ศ. 2558 - 2559

นายทหารฝ่ายยุทธการ กรมทหารราบที่ 153

พ.ศ. 2561 - 2562

รองผู้บังคับกรมทหารพรานที่ 45

พ.ศ. 2562 - 2564

ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 151

พ.ศ. 2564 - 2566

ผู้บังคับกรมทหารพรานที่ 45

พ.ศ. 2566 - 2568

รองเสนาธิการ กองพลทหารราบที่ 15

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2568 - ปัจจุบัน

รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 153